

קול התנין

י"ל ע"י ועד הורים
למסירת מידע
ומשלוח מסמכים
טלפקס: 03-691-5752
דוא"ל: kol581562@gmail.com

זהירות: מי מנהל את פעילות ימי החופש של ילדינו?

המטרות האמיתיות העומדות מאחורי פעילויות המינהלים הקהילתיים

דעותיהם וליבם של הילדים!

מניכור לחיבוק - מי באמת אוהב את הילדים שלכם?

עד לפני שנים ספורות, תקציבי המינהלים החרדיים היו דלים מאוד. המתנ"סים החילוניים טבלו בשפע תקציביים, בלי כל יחס למספר הילדים הנמנים עליהם. המתנ"סים היו שירות עירוני שאיפשר לתושבים את צריכת התרבות המועדפת עליהם למגדול ועד קטן.

"אז, כשנאבקנו ללא הצלחה על תקציבים כדי לסבסד חוגים או לארגן טיולים משפחתיים וכדו', לא ידענו את הפן החיובי שב'קיפוח' הזה", מתבטא באירוניה אחד הנוגעים בדבר. "אולי חיינו בגטו של אפלייה, אבל בתוך חומות מגוננות".

אבל לפני כשנתיים לערך, חל שינוי מהפכני בגישה. מדוע בעצם להיאבק בחרדים, אם אפשר לפורר אותם מבפנים? כמשל הידוע על השמש והרוח שנאבקו ביניהם מי יצליח להוריד את המעיל, התברר כי השמש עושה את העבודה טוב בהרבה, וגם בתחום המתנ"סים הוחלט לשנות גישה. למה להילחם בחרדים, אם אפשר לצרף אותם אלינו?

שחושבת כך, היה צורך להעיר אותה מתמימותה ולומר לה: באמת נראה לך שכולם רוצים בטובתך, וכל משרדי הממשלה עומדים הכן כדי לסייע לילדים החרדיים להחליף כוחות על טהרת הקודש? אם הורים היו יודעים אלו מטרות עומדות מאחורי הפעילויות התמימות, המגוירות להפליא (או למחצה), שאליהן נחשפים ילדיהן, הם לא היו יכולים להירדם בליילה!*

האומנם? הכצעקתה?

עלוני הפרסום בכל אתר ואתר מבשרים חגיגות על שלל פעילויות, לאורך כל ימות השנה, בראשי חודשים וביתר שאת - בימי החופשה ובבין הזמנים. מעל פני השטח, קשה לאתר כותרות בעייתיות או תכנים שאינם הולמים. להיפך, התוכניות נראות חרדיות, חינוכיות לגמרי וכאלו נתפרו מהחל ועד כלה במטרה למלא את זמני הפנאי של הילדים בתוכן עשיר.

משורה של שיחות עם גורמים שונים שנחשפו לתוכניות המינהל, כמקבלי שירות או כספקים בתחומים הנושקים לפעילות המינהל, עולה תמונה שונה לגמרי. תמונה חמורה של מטרות גרועות שבגרועות, העוברות גיור חלקי למראית עין. עוקץ הרסני שעטוף בדבש מתקתק, וגרוע עוד יותר: ניסיון להשתלט בכוח על

הדברים ידועים. כל אב ואם לילדים הזוכים לשבועות ארוכים של חופשה מדי שנה, מודעים היטב לשאלה הטורדנית בדבר הדרכים להעסיקם בתקופה זו. אך מתברר כי לעיתים דווקא 'הפתרון' עלול להוות בעיה של ממש.

האמהות הן שבדרך כלל עסוקות במיוחד בעניין זה, וכפי שנשמע מפיהן, אנו עומדים בפני סכנה חדשה.

"שנים הייתי מסויטת מהחופש", שחה אשת אברך מופלג, "חבורת הבנים הנמרצת שלי הפכה את בין הזמנים לאתגר מפרך. אבל מאז שנה שעברה הכל השתנה לגמרי. גיליתי את המינהל הקהילתי, ומאז - תענוג. הילדים שלי זוכים לפעילויות חינוך, או במחיר זעום. הצגות, מופעים, טיולים, פעילויות. אני כבר לא צריכה לדאוג לתעסוקה עבורם".

לעומת זאת, כאשר סיפרה על כך לבני המשפחה, שמעה את העובדות הקשות בשטח כפי שמסרה, בכאב גדול, בעלת מקצוע שמפאת תפקידה מודעת למה שמתחולל מאחורי הקלעים של פעילות המינהלים הקהילתיים. "אם ישנה מי

* התחקיר דלהלן נעשה ע"י אנשי חינוך אחראיים ומוסמכים, ואנו מביאים אותו לטובת ההורים שבגנותיהן מצויות בעיצומו של החופש הגדול. יש לציין כי התוכן נוגע גם לאירועים ותוכניות המתקיימות במשך השנה.

כך מגדיר השלטון את יעודו ומטרתו של המתנ"ס

החלטה מספר חכ/28 של ועדת שרים לענייני חברה וכלכלה

(קבינט חברתי-כלכלי) מיום 14.12.2015

אישור עקרונות הסכם מסגרת בין משרד החינוך לבין החברה למתנסי"ם

זרוע ביצוע של משרד החינוך

מחליטים, בהמשך להחלטת צוות המנכ"לים, כמשמעותו בתקנה 3 לתקנות חובת המכרזים, התשנ"ג:1993 (להלן: התקנות) מיום 1.4.2009, שבה הוכרה החברה למתנסי"ם, מרכזים קהילתיים בישראל בע"מ (חל"צ) (להלן: החברה) כזרוע ביצוע של משרד החינוך בתחומים שיפורש להלן, לאשר, בהתאם לסמכות לפי סעיף 3ד(ג)(3) לתקנות, את העקרונות להסכם מסגרת עם החברה למתן שירותים שונים לממשלת ישראל.

לקשר אותם לחברה ולדמוקרטיה

זהויות בחברה הישראלית קידום פעולות ותכנים קבוצתיים על בסיס רב גילאי ובכל גווי האוכלוסייה הישראלית העוסקות בבירור זהותי קהילתי והקשר אל החברה והדמוקרטיה הישראלית.

יצירת חיבורים למוסדות כמו אקדמיה

המרכז קהילתי יצור חיבורים מקומיים לחינוך הפורמאלי (כגון בתי הספר המדעיים), לתעשייה המקומית, לאקדמיה, לארגוני מגזר שלישי, לחוגים חיצוניים, לבעלי מקצוע רלוונטיים ביישוב שיכולים לחלוק את הידע והציוד שברשותם עם המרכז ועוד.

חיבור בין-מגזרי... לקידום הישגי המדינה

1. מרכזי למידה משמעותית לאורך החיים / קהילה לומדת מקום מפגש לימודי-חברתי-חוויתיים לכל הגילאים, נגישות של הלמידה לכל המגזרים תאפשר לכל אחד להתפתח וללמוד לאורך כל החיים, ללא הדרה, לצורך פיתוח ואיכות חיים טובה, הכרת שוק העבודה, ובכך גם תסייע לקידום הישגי המדינה בעידן הגלובלי.

שינוי קהילתי וחברתי

תפוח לפחות יזומה חברתית/קהילתית אחת לשנה, לטובת חברי הקהילה - למיזמים חברתיים תפקיד חשוב ביצירת שני קהילתי וחברתי ובעיצוב וקידום פני החברה הישראלית כחברה אזרחית דמוקרטית, באמצעות פיתוח פתרונות יצירתיים, חדשניים,

הקניית ערכים חינוכיים... להשפיע על כלל החברה (?)

2. מרכזי "ערכים בספורט" המטרה היא להקנות ערכים של אחווה, סובלנות, חברות, ערבות הדדית, הפחתת אלימות פיזית ומלולית, אחריות ומנהיגות באמצעות יצירת מעגלי השפעת ערכיים - ממחלקות הספורט במתנסי"ם וברשויות דרך המאמנים, ועד השחקנים והוריהם ובאמצעות מעגלים להשפיע על כלל החברה.

חיזוק ערכים חינוכיים, חברתיים וקהילתיים באמצעות פעילות הספורט המאורגנת בקהילה: בחוגים, טורנירים, משחקי קבוצות לרבות ביחד עם האגודות המקצועיות ופעילות ספורט עממית.

חינוך לאזרחות ושייכות (למי?)

3. מרכזי נוער לפעילות טבע אתגרים וסביבה (בסכום מקסימלי של 5 מיליון ₪) פעילות שטח אתגרית מהווה בסיס משמעותי לחיזוק ערכים של סובלנות, עבודת צוות, מנהיגות, אחריות אישית וקבוצתית, חיזוק ערכים אלה בקרב בני הנוער מהווה בסיס משמעותי לחינוכם להיות אזרחים ראויים ומשמעותיים בקהילה ובחברה בהם הם חיים. פעילות זו יוצרת את תחושת המסוגלות, השייכות והמשמעותיות של בני הנוער.

לפיתוח וחיבור בני הנוער לחברה (?)... וירצו לשנות ???

פעילויות לפיתוח בני הנוער ולחיבורם לקהילה. המטרה להגיע לכך שבני הנוער יכירו את החברה בה הם חיים, את צרכיה, יאמינו ביכולתם להצליח וירצו לשנות ולעזור הן בשגרה והן בחירום. אחד התוצרים של פעילות זו הינה חיזוק קהילה בשגרה ובחירום תוך בניית...

מתוך מחקר האקדמיה הלאומית 2016

שלשה עקרונות שזורים בפעילויות החברה למתנסי"ם, מעורבות והתנדבות, פיתוח זהות וקבלת האחר. על פי מדיניות החברה, עקרונות אלו אמורים להיות חלק מכל פעילות המתקיימת במרכזים הקהילתיים.

הבה ניתן לילדים החרדים "המסכנים" שלא צורכים סרטים, ולא נחשפים לתרבות הכללית, תרבות משובחת, מקצועית, טובה. שיתרגלו לצורך תרבות, כמו הילדים החילוניים!

ואז החלו לזרום תקציבים, בזרם גובר והולך. חוגים לילדות הביאו בעקבותיהם חוגים לבנים, לימודי מקצוע, העשרה לגיל הרך, משחקיות, פעילויות לראש חודש והפעלות לחופשה, תוכניות וסרטים, הצגות ותיאטרונים, קסמים ופעלולים ועוד ועוד. הכל כמובן במעטפת "כשרות למהדרין".

עדויות מהשטח

עדות של אמהות מהשטח: "התלוויתי לילדי להצגת ראש חודש, תיאטרון בובות 'חרדי' עם מסר חינוכי נפלא, כדברי הפרסומת. נחרדתי. שחקנים מקצועיים, ברמה שלקוחה מהעולם התרבותי החיצוני, הופיעו בפני הילדים. ליווי של מוזיקה פראית, ואפילו קטעים של אלימות - כשהשחקנים מכים אחד את השני! דמויות של שוטרים שמוצגות כ'מושיעים' וסגנון התנהגות זול ורדוד. בירור שערךתי לאחר מכן, גילה שחלק מהשחקנים הם חרדי"לים וחלקם חדשים מקרוב באו מהעולם האחר, כך או אחרת, הם קיבלו הכשרה מקצועית במחוזות אחרים לגמרי, והביאו איתם מושגי משחק ובימוי רחוקים בתכלית מעולמם הטהור של ילדינו. למרבה הצער, נוכחתי לראות שרוב הילדים הגיעו בכלל ללא ליווי. האם ההורים יודעים מה הם ספגו שם?"

תוכניות חווייתיות ומרתקות בנושא בעלי חיים, טבע, קיימות, בריאות השניים, מזון בריא ועוד ועוד, מוצעים במעטפת כשרה, כמעט בחינם. ההורים שולחים את הילדים, בלי לדעת באיזה אופן מחדירים להם את הערכים הללו, ועל חשבון מה. הילדים לא תמיד ידעו

פסולים וסגנון זר בדרך. גורמים מסוימים - ולא בהכרח מפעילי הספריות בשטח - נטלו את הסמכות להחליט עבור ילדינו אלו מופעים, אם בכלל, יצרכו? הטקטיקה של הופעות ופעילויות באמצעות ה'ספריות', מדיפה ניחוח ברור של אדנות ושתלטנות, בניסיון לחנך את ילדי החרדים ה"אומללים", אלו שהוריהם מונעים מהם "תרבות יפה". השאלה היא, מדוע כל כך חשוב להם לספק לילדים החרדיים, ולכמה שיותר מהם, את הפעילויות הללו?

גשר לתרבות משותפת, הפלת מחיצות: המטרות האמיתיות

לפעמים, מספיק לשאול שאלות. אבל במקרים מסוימים ישנן תשובות. ה"קול קורא" הממשלתי שמפורסם להגשת הצעות להפעלות שונות, מפרט יותר את המטרות המוצהרות של התוכניות הללו, ביניהן:

1. "יצירת תשתית וחוויה חינוכית ותרבותית מעמיקה ומשמעותית... חשיפה לנכסי מורשת ותרבות, לעולמות תוכן, אמנות, תיאטרון ומוסיקה, והביטויים שלהם בעולם בית הספר ועולם התלמיד, תוך זיקה לרוח החינוך החרדי".
2. "התוכנית מכוונת לחינוך לאמנות ולא 'באמצעות האמנות'..." (קרי: האמנות היא המטרה ולא אמצעי!) וה'אמנות' היא לא סוף פסוק, אלא גשר ל"תרבות משותפת". או כמו שהגדירה זאת מנהלת 'תיאטרון' מסויים שמשותף בתוכניות המינהלים, בראיון שנערך עמה: "אני חולמת לבנות מוסד מקצועי בתיאטרון באיזו שכונה משותפת.... כדי שהקהל החרדי יתקרב לתרבות, וגם הקהל הרחב יתקרב לתרבות שלנו. פ.ב. אמר שהתיאטרון הוא אוניברסאלי, ללא שפה, גבולות או לאום. זה מה שאני רוצה. שלא

וממי היא לומדת?". הגופים המעורבים בהנהלת המתנ"סים לא יהיו אלו שיחליטו על תכני הפנאי של ילדינו? ולא תמיד קל לעמוד איתנים, כשבראש חודש השכנים צועדים לפעילות מלהיבה במינהל הקהילתי, בימי חמישי או שישי מתקיימת משחקייה ובחנוכה מוצעת תעסוקה רציפה. אבל יש הורים לא מעטים שעומדים בכך בגאון. עוד מבלי לדעת הרבה - או בכלל - על הסכנות הגלומות בפעילויות המינהלים, הם חשים באינסטינקט טבעי, חרדי, פשוט, שעליהם לשמור על הילדים שלהם כראוי. לא כל פעילות מתאימה, ואם היא בחינם, זה מחשיד עוד יותר. אין מתנות חינם!

אבל גם עליהם חשבו מתכנני הפעילות. ויזמו דרכים יצירתיות להגיע לילדים הללו בדיוק, לאלו שההורים שלהם נמנעים מלשלוח אותם לפעילויות המינהל, וכאמור לא משיקולים כלכליים.

מגיעים ל"גרעין הקשה"

"כנראה בשלב מסוים גילו כי עדיין הציבור החרדי נותר 'סגור מדי' - מתאר אחד מהמצויים בתחום - 'והחליטו לפרוץ את המחסום, ולהגיע לילדים הללו במקומות אחרים, ובעזרה". כבימה נאותה, לדעתם, משמשות הספריות הקהילתיות. אלו ספריות שממומנות על ידי המתנ"סים, לרוב בשטח בתי הספר לבנות, ובשעות אחר הצהריים ישנן שעות השאלה לבנים. בשעות הללו, עורכים לילדים "הפתעה" - הצגה 'חינוכית' בחינם, ההורים ששלחו את הילד להשאל ספרי קריאה, יכולים לקבל אותו בחזרה עם מושגים חדשים ובלתי מוכרים, לאחר שצרך מופע תרבותי ברמה "נאותה ומתקדמת". ומה להם כי ילינו? באופן מוצהר הייתה זו הצגה בשבח יום השבת או במעלת השבת אבידה, או אפילו סיפור מחז"ל. "רק" הכניסו פה ושם ערכים

אחר כך לספר ולהגדיר, אבל המסרים הללו מחלחלים פנימה, יחד עם מסרי המשנה מתחת לפני השטח (כמו יחס חיובי ואוהד לשוטרים ולחיללים, זלזול בערכים "ישנים" וסגנון התנהגות שונה לגמרי).

מטרות פסולות עם כיפה

המינהלים הקהילתיים בשכונות החרדיות, מרושתים בגברים ובנשים חרדיים שמגיעים "מתוך הציבור החרדי", במקרים רבים הם אינם "סוכני שינוי" ערמומיים, והמטרה שלהם היא לאפשר לילדים פעילויות. אבל גם הם לא יודעים להסביר את פשר החיבוק החם שהם מקבלים מהחברות הממשלתיות וממשרד התרבות והספורט.

כך נודע על המהפך בפעילותה של אחת החברות שמסבסדת פעילויות במתנ"סים שונים. במשך השנים לא היו לה בכלל פעילויות שניתן להתאים לציבור החרדי, ובשנים האחרונות נכנס לקטלוג החברה זרם של פעילויות מותאמות. כל מה שצריך הוא לקחת אותן בסבסוד משמעותי מאוד, ולעיתים להלביש עליהן כיפה כדי שההורים והילדים יהיו מרוצים יותר.

אבל התמימות, התמימות. בפגישות הסגורות מדוברות המטרות האמיתיות: הקניית תרבות "אמיתית" ו"איכותית" לילדים (שחקנים מקצועיים, פעלולי משחק זרים וכדו') הרחבת אופקים, הקניית ידע, חינוך גופני/ לאורח חיים בריא ועוד ועוד. אלו הן המטרות, והערכים החינוכיים המופיעים בפרסומת הם רק האמצעי, הטפל. ההתמסרות לזרועות המינהל הקהילתי, היא קלה, נוחה, זולה ומפתה. אבל מסוכנת מאוד.

למרבה החסד, לא כל ההורים נכנעים לפיתוי. "למינהל? לעולם לא. איך אני יכול לבדוק עם מי הבת שלי מתחברת שם,

עם חבר קרוב מהמגזר השני. וכולנו עם אחד. התוכנית הזו לא מתרחשת בבני ברק או בירושלים, אבל התקציבים הרבים שמושקעים בה מעלים תהיות. ניכר שלאי מי חשוב לערוך "פיילוט" כזה במקום פריפריאלי רחוק מן העין, ואולי להתקדם בהדרגה.

ה"הפתעה" המתוכננת

לאחרונה נודע ע"י גורמים שונים בשטח, כי לתושבי ירושלים מתוכננת גם "הפתעה" בדמות פעילות בגינות. בשמונה שכונות בירושלים אמורה להתקיים בימי החופשה פעילות מקצועית ומתוכננת היטב, שנועדה להעסיק את הילדים - כאמור, גם אלו שלא מגיעים למינהל הקהילתי - ועל הדרך גם לטפסף להם ערכים זרים. הגורמים העוסקים בכך לא משקיעים הון ומשאבים כדי לסייע לציבור החרדי כמות שהוא, אלא חושבים כי בדרך זו יפעילו 'סוכני שינוי' בדרכים מתוחכמות, וכאמור - "אין ארוחות חינם"...

גורמים שחשפו חלקים מהתוכנית, ביקשו לשמור על חיסיון מלא כדי שלא להיחשף. הם מדגישים: "מדובר בתוכניות כביכול 'תמימות', אך מסוכנות". ושלא תטעו, בימים הללו התוכנית עוברת "גיוור לחומרה" בידי נשות קשר קהילתיות, שמלבבשות כיפה חיצונית על המסרים הבעייתיים. "כשהתוכנית הזו תוצג לציבור, היא תיראה לגמרי תמימה. הכל נעשה בתחכום רב. אבל המטרה שלהם היא להכניס שאיפות זרות לגמרי לראשם של הילדים שלנו".

מכאן יוצאת הקריאה להורים: היזהרו והישמרו! גם אם הילד לא מגיע למינהל, המינהל עשוי להגיע אליו. מחפשים את הילדים שלכם כדי "להאכיל" אותם בכוח בהנאות ובבילויים שונים ומשונים, מתוך מטרות הרסניות.

חינוך לגוף, הכשרת הקרקע לעולם מושגים חומרי וחומרני, תרבות יוון של ממש".

פעילות מסוכנת בחופשה

החופש הוא לכל הדעות גולת הכותרת של הפעילות השנתית במינהלים. "יושבים אנשים בוועדות במשך חודש שלם, כדי לסדר לילדים שלנו את החופש", מספר לנו אדם שמצוי בתחום, "נראה לנו שמי שיושב שם, זו מנהלת המתנ"ס החרדית, המוכרת והטובה? לא ולא, יושבים שם אנשים שרחוקים מאוד, בלשון המעטה, מדרישת טובתם של הילדים. והם חושבים איך לנצל את החופש לצרכים שלהם. בדרך הם מוכנים לספק 'דובדבנים' של פעילות נייטרלית כנסיעה משפחתית משותפת לפארק ירוק, אבל המטרה שלהם להרגיל אותנו שהם אלו שידאגו לילדים שלנו. הם, הגורמים ההרסניים ממשרדים כאלו ואחרים, שמוכנים להשקיע עשרות אלפי שקלים בילדי החרדים אשר 'עלולים' להצטרף לרבבות משפחות האברכים ה'בטלנים' והנצלנים. הם יודעים מה שהם עושים. ואנחנו בוחרים לעצום עיניים, להלל את המינהל, ובלי לחשוב מי עומד מאחוריו, ומי באמת דואג לילדים שלנו".

שלל הפעילויות האטרקטיביות והמרתקות, מאפשרות להורים לעצום עיניים במנוחה בלי שהם מעלים בדעתם מה מתרחש עם ילדיהם באותה עת. במקרים מסויימים אפילו "ישיבת בין הזמנים" מעורבת ממגזרים שונים, ששואבת תקציבים נדיבים במטרה ליצור "חיבור אמיתי" והפלת החומות בין חרדים לדתיים. לכל נער חרדי מוצמד נער דתי, והם לומדים ביחד! התוכניות ה"חינוכיות" המופעלות על ידי שחקנים מקצועיים, מכוונות למטרה זו בדיוק, שכל נער יסיים את חופשת בין הזמנים,

תהיה שייכות והפרדה ושכולם יבואו". זהו חזון התיאטרון והתרבות, שמבקשים להנחיל לציבור החרדי "הנבער", במטרה לגשר על הפערים ולהפיל מחיצות. במסווה של הנאה, בילוי ואפילו "ערכים". בערים מסוימות, הגדרות נפרצו לגמרי וההתערבות החינוכית עולה רמה ונכנסת לתוך מוסדות החינוך, במסגרת של תוכניות מתוקצבות היטב. לא תמיד מנהלי המוסדות חזקים מספיק כדי לעמוד מול הצעות המימון, שיכולות לאפשר לתלמידים ליהנות ממופעים ופעילויות כמעט בחינם. בבתי ספר מסויימים הוזמנו תוכניות, ולאחר מעשה התברר שהן אינן ראויות בכלל. בתי ספר אחרים, מתפשרים מלכתחילה. מה כבר יכול להיות? תוכנית רדודה, נו, זה רק ילדים, שיהנו...

"באוזני שמעתי", מספר גורם מסוים, "מפעיל חילוני שהתפאר באוזני שהוא יוזם תוכניות שעוברות במוסדות חינוך חרדיים בערים מסוימות, ואפילו בתלמודי תורה! תוכניות שמעלות לראש סדר היום עניינים שוליים, כמו, למשל, תזונה בריאה. בכל כיתה ישנו ממונה, שתפקידו להזכיר לילדים בשעת ניסיון להימנע מאכילת אוכל לא בריא, והוא מדווח על כל התגברות, וישנן נקודות וכו', מחנכים את הילדים להשקיע אנרגיות רבות, חשיבה ומוטיבציה, לנושא של 'אוכל בריא'. מושגים של 'התגברות, עמידה בנסיונות והישגים ראויים לשבח' - מופנים לתחומים גשמיים ושוליים כמו אוכל, ולא זו בלבד, משננים לילדים ללא הרף 'גוף בריא', 'גוף חזק', 'שוב, גוף חזק'. כך שבסופו של יום, 'תרבות הגוף' עומדת במרכז. הם מתחילים בתזונה, אבל מדוע שסיסמת 'הגוף החזק' שהם מחדירים, לא תוביל להתעמלות, למשל? ומה עם ספורט? - וכל זה במקום לקבל "חינוך לנפש". והוא מסכם בכאב: "אט אט הילדים שלנו מקבלים טפסוף סידרתי של